

Türkiye’deki Okul Sporları Organizasyonlarının Bu Organizasyonlara Katılan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi

Murat ASLAN¹, Ahmet Enes SAĞIN²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı okul spor organizasyonlarının bu organizasyonlarda görev alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi ve mevcut sorunların ortaya konulmasıdır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma modellerinden yorumlayıcı fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan 15 Beden Eğitimi ve Spor ve Öğretmeni oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler tümevarımcı yaklaşım yöntemiyle analiz edilmiştir.

Bulgular Veri analizi sonucunda katılımcıların okul sporları organizasyonlarına ilişkin değerlendirmeleri iki tema ve on kategori altında toplanmıştır. Katılımcılar okul spor organizasyonlarında yaşadığı temel sorunların; kura çekimi ve fikstür planlaması, müsabaka ortamlarının uygunluğu, sağlık tedbirleri, güvenlik önlemleri, müsabaka hakemlerinin yeterliği ile ödül töreni gibi kategoriler altında toplandığı tespit edilmiştir. Bu sorunlara ek olarak ulaşım, yolluk ve harcırah ödemeleri, konaklama ve yemek problemi ile tükenmişlik sendromu gibi konuların da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından organizasyona katılmanın bedeli olarak değerlendirildiği görülmüştür.

Sonuç: Elde edilen verilere göre; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin geçmişte okul sporları organizasyonlarında karşılaştıkları problemler ile günümüzde karşılaştıkları problemlerin benzer olduğu anlaşılmaktadır. Yıllar geçtikçe yaşanan sorunların azalmayışı ve farklı sorunların dahil olması beraberinde birtakım riskleri getirmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin organizasyona katılımını sürdürmesinin, katılımcı sayısının artırılmasının ve okul spor organizasyonlarının hedeflerine ulaşabilmesinin ön şartı şüphesiz nitelikli bir organizasyon yapılmasından geçmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Sporları, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, Spor Organizasyonu, Spor Yönetimi.

ABSTRACT

Evaluation of the School Sports Organizations by Physical Education and Sports Teachers Participating in These Organizations in Turkey

Purpose: The aim of this study is to evaluate the school sports organizations by the Physical Education and Sports Teachers who work in these organizations and to reveal the current problems.

Method: The interpretive phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group consists of 15 Physical Education and Sports Teachers who work in secondary schools and high-schools affiliated to the Ministry of National Education in 2019-2020 academic year in Turkey. Data were collected by using a semi-structured interview technique. The data obtained in the study were analyzed with the method of inductive approach.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Çanakkale/TÜRKİYE. murataslan@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8938-3930

² İnönü Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya /TÜRKİYE a.e.sagin@outlook.com, ORCID: 0000-0002-4243-8276

Results: As a result of the data analysis, it was seen that the evaluations of the Physical Education and Sports Teachers regarding school sports organizations were gathered under two themes and ten categories. It has been determined that the fundamental problems experienced by Physical Education and Sports Teachers in school sports organizations are gathered under such categories as drawing lots and fixture planning, suitability of competition environments, health precautions, safety precautions, competence of match referees and award ceremony. In addition to these problems, it was seen that issues such as transportation, travel and subsistence payments, accommodation and food problems and burnout syndrome were evaluated by Physical Education and Sports Teachers as the cost of participating in the organization.

Conclusion: According to the data obtained; It is understood that the problems faced by the Physical Education and Sports Teachers in school sports organizations in the past and the problems they face today are similar. Over the years, the nondecreasing in the problems and the inclusion of different problems have brought some risks. As a result, the prerequisite for students to continue to participate in the organization, to increase the number of participants and to reach the goals of school sports organizations is undoubtedly a qualified organization.

Keywords: School Sports, Physical Education and Sports Teacher, Sports Organization, Sports Management.

GİRİŞ

İlk ve ortaöğretim kurumlarındaki çocuk ve genç yaş kategorisindeki büyük bir kitlenin spor etkinliklerinde yer alması bir ülkenin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal olarak güçlü ve sağlıklı bir toplum haline gelmesi bakımından son derece önemlidir. Düzenli yapılan egzersizin akademik başarıyı olumlu etkilediği, stres altında daha etkili karar verebilme yeteneğini geliştirdiği saptanmıştır (Chang ve ark., 2012; Tomporowski ve ark., 2008). Alanyazındaki araştırmaların ortak noktasının egzersiz programlarına ve okul spor etkinliklerine katılımın, çocuklar ve gençler üzerindeki duyuşsal, bilişsel, fiziksel, sosyal bakımdan olumlu etkilerine vurgu yapıyor olması aslında bu konunun önemini ve hassasiyetini göstermektedir (Aracı, 2004; Baysal, 2019; İlhan ve ark., 2011; Kotan ve ark., 2009; Sağın ve Karabulut, 2019; Şenduran, 2008; Öztürkalan ve ark., 2013). Bu araştırmalara ek olarak, okul sporlarına katılan öğrencilerin katılmayanlara göre sosyalleşme, dışa dönüklük, sorumluluk, genel davranış gelişimi ve akademik başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu ve devamsızlıklarının daha az olduğunun gözlemlendiği sonucuna ulaşılmış (Öcal, 2010; Sağın ve Akbuğa, 2019); okul sporlarının çocuk ve gençlerde dayanışma ve işbirliği duygusunu geliştirmek, kural bilinci oluşturmak, paylaşım, adalet, hoşgörü ve yardımseverlik gibi insanı değerlerin yanı sıra sporun insan, doğa ve toplumsal alanlardaki etkisi ve işlevi hakkında bilinçlendirilmesi gibi amaçlarına vurgu yapılmış (Pehlivan, 2004); okul sporlarında görev alan öğrencilerin okul aidiyet duygularının okul sporlarına katılmayan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiş (Serbest, 2019; Yanık, 2018) ve okul sporlarına

katılan öğrencilerin sporda ahlaki davranışlar sergilemeye yakın oldukları saptanmıştır (Turan, 2020).

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) verilerine göre 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de devlete ve özel sektöre bağlı ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim (genel ve mesleki lise) kurumlarında öğrenim gören toplam 16 milyon 543 bin öğrenci bulunmaktadır (MEB, 2020). Böylesine geniş bir kitleye eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanı sıra eğitimin ve sosyalleşmenin bir parçası olarak spor etkinliklerine katılma fırsatı sunma gereksinimi de doğmaktadır. Özçakır (2018) okulların eğitim görevlerinin yanı sıra çok sayıda çocuk ve genç için sporu organize etme sorumluluğu bulunduğunu belirtmektedir. Söz konusu gereksinim ve sorumluluk 2020 yılı itibarıyla Türkiye’de, merkezde Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı, tüm illerde ise Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri bünyesindeki Okul Sporları Birimleri tarafından karşılanmaktadır. Okul sporları organizasyonları ulusal nitelikteki diğer spor organizasyonlar gibi temelde “sağlıklı bir toplum oluşturabilmek”, “spor yoluyla fırsat eşitliği sağlamak”, “spor dallarını topluma tanıtmak ve yaymak” ile “başarılı sporcu ve spor elemanlarını yetiştirmek” gibi birden fazla amacı içinde barındıran organizasyonlardır (Cankalp, 2005). Özer ve Çolakoğlu (2017) toplumda spor bilincinin oluşturulması ile lisanslı sporcu sayısının ve uluslararası alandaki başarının okul sporlarının etkinliğinin artırılmasıyla elde edilebileceğini vurgulamıştır. Aydemir (2014) de okul sporları organizasyonlarının gelecekte performans sporcusu olacak elit sporcuların yetiştiği bir sporcu potansiyeline sahip olduğunu, başka bir deyişle bu organizasyonların birer sporcu havuzu olarak değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır.

Okul sporları organizasyonları gibi farklı yaş gruplarından binlerce öğrencinin katıldığı böylesine büyük kapsamdaki spor organizasyonlarının tüm yönleriyle eksiksiz ve sorunsuz bir şekilde yürütülmesi hem büyük bir sorumluluk ve çabanın hem de büyük bir bütçe ile fiziki ve beşeri kaynağın sağlanmasını beraberinde gerektirmektedir. Türkiye nüfusunun yaklaşık olarak beşte birini oluşturan ilk ve ortaöğretim düzeyindeki milyonlarca çocuk ve gencin oluşturduğu böylesine geniş bir kitleye, dolayısıyla topluma okul sporları organizasyonları aracılığıyla sunulan aslında bir spor hizmetidir. Bu kapsamdaki organizasyonların başarısı ve kalitesi, okullarını bu organizasyonlarda temsil eden öğrencilerin, öğretmenlerin dolayısıyla okulların memnuniyetinin sağlanması ile doğru orantılıdır. Ancak bir spor organizasyonu sadece sahadaki bir müsabakanın başlatılması ve oynatılmasından ibaret olmayıp bunun ötesinde çok daha farklı ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Yerel düzeyde gerçekleştirilen en dar kapsamdaki spor organizasyonundan uluslararası nitelikteki üst düzey spor

organizasyonlarına kadar bir organizasyonun başarısını, kalitesini ve sürdürülebilirliğini etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Bu unsurlar organizasyonun yapılacağı tesisten, soyunma odalarına, organizasyon takviminden, ödül törenine, hakemlerin ve organizasyon görevlilerinin yeterliğinden ulaşım ve konaklamaya, sağlık ve güvenlik hizmetlerinden organizasyon ve müsabaka programına kadar geniş bir yelpazede değerlendirilebilir (Aslan, 2020; Balcı, 1999; Temel ve Akyol, 2016). Birbirinden bağımsız gibi görünen, fakat organizasyonun bütünü etkileyen bu unsurların başarılı bir şekilde yönetimi ve eşgüdümü üst düzey bilgi, beceri, tecrübe ve hassasiyet gerektirir. Söz konusu unsurlardan herhangi birindeki aksama veya bu alanların olası kötü yönetimi, sahadaki oyunculara, antrenörlere, hakemlere, yöneticilere ve hatta izleyiciye dolayısıyla oyunun kendisine yani organizasyonun bütününe tesir edecektir. Bir okul bahçesinde beton zeminde oynanan sınıflar arası turnuvadan Dünya Liseler Futbol Şampiyonasının finaline kadar uzanan çok uzun ve meşakkatli yolun arka planında aslında başarılı bir spor organizasyonu yönetiminin olduğu söylenebilir. Hiçbir öğrenci (sporcu) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni (antrenör) içinde yer almaktan hoşlanmayacağı bir etkinlikte bulunmak ya da görev almak istemez. Bu organizasyonlara olumsuz duygu ve tutumlarla katılım organizasyonların kalitesinin düşmesine ve amaçlara erişilememesine yol açabilecektir. Bu noktadan hareketle mevcut araştırma ile Türkiye'nin sporcu altyapısını oluşturan çocuk ve genç yaş grubundaki çok geniş bir kitlenin yer aldığı okul spor organizasyonlarının bu organizasyonlarda faal olarak görev alan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri tarafından değerlendirilerek mevcut sorunların ortaya konulması ve bu sorunlara çözüm önerilerinin getirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından yorumlayıcı fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Yorumlayıcı fenomenolojide temel olan katılımcılar tarafından çeşitli bağlamlarla ilişkili olarak sağlanan anlatıların yorumlanmasıdır (Lopez ve Willis, 2004). Odak noktası katılımcıların yaşamış oldukları deneyimleri nasıl anlamlandırdıkları ve yorumladıklarıdır (Horrigan-Kelly, Millar ve Dowling, 2016). Yani “*Deneyimlerde ve anlatılarda gizlenen anlamlara ulaşmaktır.*” (Ersoy, 2017). Bu araştırmanın odak noktasını da Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın düzenlemiş olduğu okul spor müsabakalarına katılmış olan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin okul sporları organizasyonlarının işleyişine yönelik duygu ve düşüncelerinin belirlenmesi oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan 15 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri çeşitliliğini sağlamak adına çoğunlukla Türkiye'nin farklı il ve ilçelerinde farklı okul türlerinde görev yapan farklı yaş gruplarından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri seçilmiştir. Katılımcıların okul sporları organizasyonları ile ilgili duygu ve düşüncelerini derinlemesine çok boyutlu bir şekilde analiz edebilmek için nitel araştırmada, olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemleri tercih edilmiştir. Nitel araştırmalar, aynı anda birden fazla örneklem yönteminin kullanılmasına olanak tanımaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2011). “Nitel araştırmaların en önemli özelliklerinden biri her nitel araştırma için kabul edilebilir standartların olmamasıdır.” (Özden ve Sabah, 2017). Bu esneklikten faydalanılarak araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden “Ölçüt örnekleme” ve “Kartopu Örnekleme” yöntemi birlikte kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde önceden belirlenmiş bazı kriterleri karşılayan kişilerin seçilmesi esas alınır (Patton, 2002). Bu bağlamda bu araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinde aranan kriterler şunlardır;

- Birden fazla spor branşında okul spor müsabakalarına katılmış olmak
- Farklı il ve ilçelerde düzenlenen okul spor organizasyonlarına katılmış olmak
- En az il derecesi yapıp devamında grup, yarı final veya Türkiye finallerine katılmış olmak

Katılımcılar seçilirken okul spor organizasyonlarına farklı yıllarda, farklı yerlerde katılmış olmaları ve belli bir seviyeye kadar ilerlemiş olma ölçütlerinin aranmasının sebebi; okul sporlarına katılan katılımcıların bu organizasyon sürecinde derinlemesine bilgi birikime sahip olmaları daha gerçekçi sonuçların ortaya çıkma ihtimalini artırabilir.

Ölçüt örnekleme yönteminin ardından nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan kartopu örnekleme yaklaşımı kullanılmıştır (Biernacki ve Waldorf, 1981). Kartopu örnekleme yöntemi, ulaşılması güç popülasyonlarda uygun şartları sağlayan bireyleri bulmak adına etkili bir stratejik yöntemdir (Goodman, 1961). Araştırmaya dahil olmuş katılımcılardan okul sporları müsabakalarında yer almış, bilgi ve donanımı ile faydalı olabileceği ve araştırmaya dahil olmayı isteyeceklerini düşündükleri gönüllü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleriyle de görüşülerek çalışma grubu genişletilmeye çalışılmıştır. Katılımcılara yönelik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir. Katılımcılara kod isimler verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Mesleki Deneyim	Okul Türü
Mehmet	Erkek	7	Ortaokul
Mustafa	Erkek	17	Ortaokul
Can	Erkek	8	Lise
Hakan	Erkek	20	Ortaokul
Harun	Erkek	15	Ortaokul
Ömer	Erkek	11	Lise
Sinem	Kadın	15	Lise
Hasan	Erkek	10	Lise
Aslı	Kadın	21	Ortaokul
Ali	Erkek	5	Lise
Buğrahan	Erkek	13	Ortaokul
Kazım	Erkek	12	Lise
Rıza	Erkek	14	Ortaokul
Hüseyin	Erkek	9	Ortaokul
Murat	Erkek	8	Ortaokul

Veri Toplama Aracı ve Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Görüşme tekniği nitel araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama tekniğidir (Jamshed, 2014). Görüşme formunda yer alan sorular ilgili alanyazın taraması neticesinde oluşturulmuştur. Soruların oluşturulmasının ardından 3 alan uzmanından görüş alınmış ve uzmanların dönütlerine göre araştırmanın amaçları çerçevesinde formun son hali hazırlanmıştır. Buna göre görüşme formunda 7 soru yer almaktadır. Katılımcılardan derinlemesine bilgi toplayabilmek ve ifadelerini daha iyi kavrayabilmek için görüşme sondaj sorularla desteklenmiş (Gray, 2004) ve görüşme esnasında katılımcıların soruyu yanlış anlamış olma durumları fark edildiğinde sorular farklı şekilde yönlendirme olmadan sorulmaya çalışılmıştır (Shenton, 2004).

Örnek Sorular;

- Gençlik Spor Bakanlığının okul sporları organizasyonlarını nasıl buluyorsunuz, organizasyonun işleyişinde olumlu-olumsuz bulduğunuz noktalar nelerdir? (Kura çekimi-fikstür sistemi, Hakemler, Ödül töreni, Güvenlik önlemleri, Sağlık tedbirleri vs.)

- İl ve ilçede düzenlenen okul sporları müsabakalarıyla, grup, yarı final ve Türkiye finallerinde düzenlenen müsabakalar arasında organizasyonla ilgili herhangi bir farklılık oluyor mu? Varsa bu farklılıklar nelerdir?
- Grup, yarı final veya Türkiye finallerine gitmeye hak kazandığınızda Gençlik ve Spor Bakanlığının sizlere sunmuş olduğu katkılar nelerdir? Bu katkılar beklentilerinizi karşılıyor mu? Karşılmıyorsa beklentileriniz nelerdir?

Katılımcılarla görüşme yapılmadan önce bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ile pilot görüşme gerçekleştirilerek soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Yapılan görüşme neticesinde herhangi olumsuz bir durumla karşılaşmamıştır. Görüşmenin yapıldığı öğretmenin verileri araştırma kapsamına alınmamıştır. Görüşme yapılan 15 katılımcıdan 11'i ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilirken, 4 katılımcıyla ise yüz yüze görüşme imkanı olmadığından internet ortamında (Skype) hem sesli hem de görüntülü olarak görüşme gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşmeler, nitel araştırma alanında uzun süredir baskın görüşme tekniği olmuşsa da internet üzerinden görüşme de giderek yaygınlığını artırmaktadır (Opdenakker, 2006). Görüşmeler katılımcıların istekleri doğrultusunda uygun oldukları zamanda yapılmış ve izinleri doğrultusunda ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Görüşmeler 30 dakika-1 saat aralığında sürmüştür. Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Etik Kurulunun 04/01/2021 tarih ve 01/35 sayılı kararı ile yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde elde edilen veriler hiçbir değişiklik yapılmadan bilgisayar ortamında metne dönüştürülmüştür. Araştırmada elde edilen veriler tümevarımcı yaklaşım yöntemiyle analiz edilmiştir. Genel tümevarım yaklaşımı; nitel verileri analiz etmek için uygun ve verimli bir yol sağlar (Thomas, 2003). Bu yaklaşımda; veri seti içerisinde ortaya çıkarılan kodlardan yola çıkılarak kategori ve temalar keşfedilmeye çalışılır (Azungah, 2018). Bu araştırmada katılımcılardan toplanan veriler öncelikle gerek kelime olarak gerekse cümle olarak kodlanmış, ardından kodlardan yola çıkılarak kategoriler oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler arasında ilişkiler tespit edilmeye çalışılmış ve uygun temaların altında toplanmıştır. Kategori ve temalar ile ilgili ayrıntılar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Elde edilen bulguların raporlanmasında katılımcı söylemlerinin betimlenmesi amacıyla doğrudan alıntılarla belirtilmiştir. Aynı zamanda katılımcı ifadeleri arasında temsiliyet gücü en yüksek olduğu düşünülen kişinin doğrudan ifadesi bulgular kısmında sunulmuştur. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliğin nasıl sağlanacağına yönelik farklı

bakış açıları mevcut olup araştırmacılar farklı stratejiler önerebilmektedir (Creswell, 2016). Bu araştırmada da inandırıcılık, tutarlık, teyit edilebilirlik ve aktarılabirlik stratejileri uygulanmaya çalışılmış aynı zamanda tüm etik unsurlar gözetilmiştir. Bu noktada katılımcıların kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Katılımcılara kod adı verilmiştir.

Araştırmacı Roller

Nitel araştırmacı; “bizzat alanda zaman harcayan, deneklerle doğrudan görüşen ve gerektiğinde deneklerin tecrübelerini yaşayan, alanda kazandığı perspektifi ve tecrübeleri toplanan bilgilerin analizinde kullanan kişidir” (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmalarda araştırmacının kendisinin veri toplama aracı olması nedeniyle çalışmada önemli bir yer tutar (Şimşek ve Yıldırım, 2011).

İki araştırmacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, araştırmacıların biri Dr. unvanına sahip ve bir devlet üniversitesinde akademik hayatını sürdürmekte olup ulusal ve uluslararası birçok spor organizasyonunun düzenlenmesinde faal olarak görev almıştır. Diğer araştırmacı ise doktora öğrencisi olup Milli Eğitim Bakanlığında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak görev yapmakta ve bulunduğu bölgede okul sporları organizasyon koordinatörlüğünü yürütmektedir.

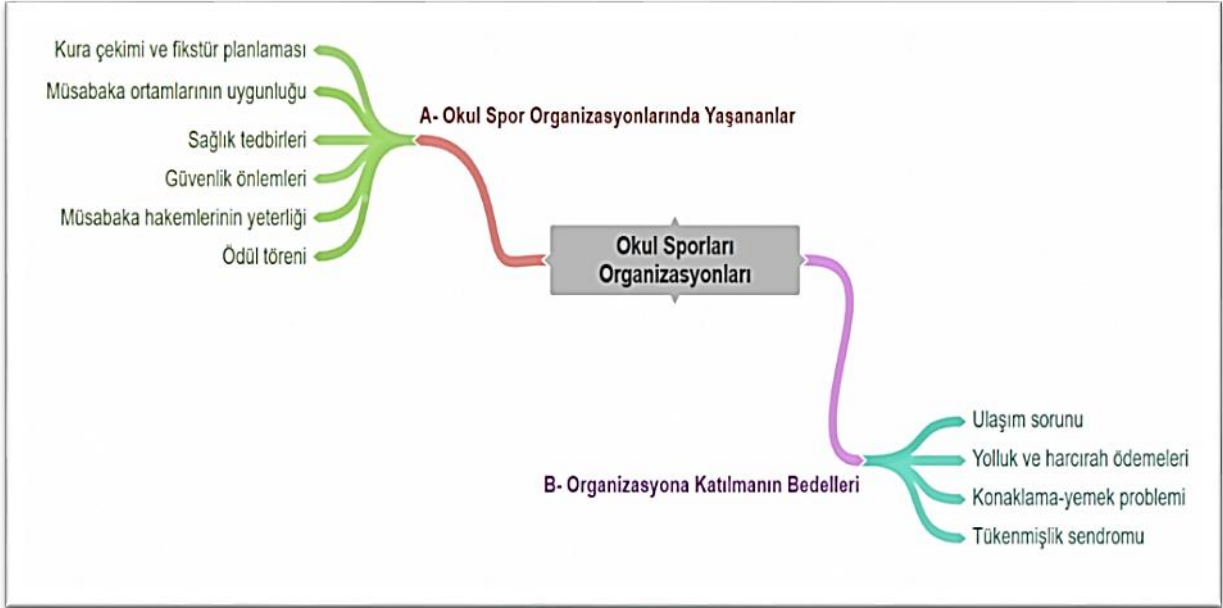
BULGULAR

Bu bölümde, okul spor organizasyonlarına en alt seviyeden en üst seviye kadar farklı il ve ilçelerden katılmış olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin bu süreçte Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak görev yapan Gençlik ve Spor Müdürlüklerinin yürüttüğü organizasyonlara ilişkin somut deneyimleri ve gözlemlerine ilişkin duygu ve düşünceleri analiz edilerek; “Okul spor organizasyonlarında yaşananlar” ve “organizasyona katılmanın bedelleri” olarak 2 tema altında toplanmıştır.

Okul spor faaliyetlerinin nasıl yürütülmesi gerektiği ile ilgili yönetmelik bulunmakla birlikte organizasyonun işleyişi ile ilgili her il ve ilçede uygulanan genel geçer bir standart bulunmamaktadır. Bu noktada il ve ilçelerde bulunan okul sporları organizasyon tertip komiteleri farklı uygulamalar yapabilmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri, yapılan düzenlemeler ve işleyiş ile ilgili birtakım sorunların ve aksaklıkların olduğunu, hatta karşılaştıkları sorunlar nedeniyle organizasyona katılıp katılmamakta tereddüt ettiklerini belirtmişlerdir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri il ve ilçe organizasyonlarında karşı karşıya kaldıkları birçok problemle grup yarışmalarında, yarı finallerde ve Türkiye finallerinde karşılaşmadıklarını veya daha az karşılaştıklarını ancak bu seviyede de kendilerini

daha büyük sorumlukların beklediğini ve daha farklı sorunlarla uğraşmak durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Şekil 1. Okul spor organizasyonlarına yönelik tema ve kategoriler

A-) Okul Spor Organizasyonlarında Yaşananlar

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgulara ulaşmak amacıyla velilere “çocuklarını okula erken kayıt yaptırmalarına neden olan faktörler nelerdi?” sorusu sorulmuş ve velilerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3’te gösterilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleriyle yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkan bulgular; “*okul spor organizasyonunda yaşananlar*” teması altında: “*Kura çekimi ve fikstür planlaması*”, “*müsabaka ortamlarının uygunluğu*”, “*Sağlık tedbirleri*”, “*Güvenlik önlemleri*”, “*Müsabaka hakemlerinin yeterliği*”, ve “*Ödül töreni*” olmak üzere 6 kategoride toplanmıştır.

“*Kura çekimi ve fikstür planlaması*”; Katılımcıların ifadelerine göre, bazı il ve ilçelerde, okul sporları koordinatörü kura çekimi ve fikstür planlaması için müsabakaya katılacak olan takımları teknik toplantıya davet etmekte ve katılımlarını zorunlu tutmaktadır. Ancak, katılımcılar, bazı il ve ilçelerde kura çekiminin sistem üzerinden yapıldığını, müsabakalara katılmayı taahhüt etmiş okullara da herhangi bir bilgilendirme yapılmadan, koordinatörler tarafından sadece müsabaka cetvelinin en son halinin duyurulduğunu belirtmektedir.

- “Biz İl’e uzak bir ilçeyiz bu yüzden ilde yapılan kura çekimlerine gidemiyoruz. İl de bu durumu bildiğinden kura çekimiyle ilgili canlı yayın yapıyor. Biz de oradan takip ediyoruz” (Mehmet)

- “...Bizim ilçede kura çekimi nasıl oluyor, nerede yapılıyor inanın kimse bilmez. Bakarsınız, koordinatör kuraları çekmiş fikstürü yayımlamış...” (Mustafa)

Katılımcıların bazıları, il tertip komitesinin bazı ilçelerde müsabaka yapılmamasına yönelik kararlar aldığını, müsabakalara katılmak isteyen takımları ise ilk turdan itibaren ilde yapılan müsabakalara dahil ettiğini belirtmektedir. Bu noktada, katılımcıların bazı dönemlerde bir branş müsabakası için ilçeden il merkezine 4-5 defa gitmek durumunda kaldıklarını, aynı zamanda bazı köy okullarının da il ve ilçeye ulaşım konusunda büyük sıkıntı yaşadıklarını ve bu okulların İl’e gidip gelmelerinin oldukça zorlayıcı olabildiğini ifade etmektedir. Bu konuda Can’ın görüşleri şunlardır;

“...İlçede müsabakalar yapılmadığı için ilk turdan itibaren İl’deki müsabakalara katılım sağlıyoruz. Farklı 3-4 branştan katıldığımızda en az 15-20 defa İl’e gidip gelmek durumunda kalıyoruz. 80 km’lik mesafe bizim için kolay olmuyor.”

İlçede müsabakalar katılımın az olmasından dolayı mı yapılmıyor?

“Hayır mesela bocce branşında toplam 10 takım varsa 6’sı bizim ilçeden. İl ile konuştuğumuzda bizim ilçenin finalistleri gelsin bir sonraki turdan devam etsinler diyoruz. Kabul etmiyorlar, üstelik 3 yıldır da ilde bizim takımlar şampiyon oluyor.”

İllerdeki müsabakalar tamamlandıktan sonra takım sıralamasında; bir üst aşamadaki yarışmalara katılma hakkı elde eden takımlar bölge müsabakalarına katıldıklarından bu aşamada kuraların çekilmesinin ardından oluşturulan gruplarda sadece grup birincileri yarı finallere katılmaya hak kazanmaktadır. Ancak katılımcılar bu noktada planlama ile ilgili bazı eleştirilerde bulunmaktadırlar. Örneğin, Hakan;

“Grup müsabakasında sadece grup birincisi olan takımlar yarı finallere gidiyor. Ancak bir grupta çok iyi takımlar birbirleriyle oynayıp eleniyorken diğer grupta bu gruba göre nispeten zayıf takım 1. çıkıyor. “

Ne yapılmasını isterdiniz?

“Örneğin; Eskiden 8 takım giderdi 4’lü 2 grup olurdu. Ardından çapraz eşleşmeler olurdu. Sen grup 2. olsan da diğer grup birinciyle oynar yine çıkardın. Şimdi müsabakalar 1 gün daha uzamasın diye sadece grup birincileri gruptan çıkıyor.” (Hakan)

“Müsabaka ortamlarının uygunluğu”; Katılımcılarla yapılan görüşmelerde, müsabaka ortamlarının genel olarak popüler okul sporları branşlarının (futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi, hentbol) yapılmasına olanak tanıdığı ve bu branşlarda da salon ve sahaların elverişli olduğu, çok fazla problem yaşanmadığı, sadece bazı branşlarda bazı ilçelerde eksikliklerin ve aksaklıkların olduğu ortaya çıkmıştır. Eksikler noktasında, özellikle de ilçelerde Gençlik ve Spor Müdürlükleri tarafından düzenlenen müsabakalarda gerekli malzeme ve materyalin göz ardı edildiği ortaya çıkmıştır. Harun; söz konusu sorunu “...İlçede 3 yıldır müsabakalarda kullanılan masa tenisi masaları çok kötü, koordinatör arkadaşta gençlik spora söylüyoruz ya arkadaş bu masalarda müsabaka olmaz diyoruz idare edin diyorlar oysa en basiti herhangi bir okuldan ödünç alabilirler.” şeklinde ifade ederken, Mehmet ise; sinirli bir şekilde “...anlamıyorum Gençlik Spor. Bazı müsabakalarda 2 takım da top getirmemiş oluyor, maç yapacak top bulamıyoruz. Bir top ver maç bitince geri götür...” Katılımcıların rahatsız olduğu bir diğer durum ise bazı il ve ilçelerde, popüler olmayan branşlar dışında geriye kalan birçok branşın organizasyonunun düzenleneceği saha ve salonun olmamasıdır.

Bizim ilçede daha öncesinde futbol maçları halı sahada yapılıyordu yaklaşık 25 takım katılıyordu. Müsabaka yerini başka ilçede stadyuma verdiler. Sadece 5 takım dahil oldu... Ne oldu. Bir sene sonra geri halı sahaya verdiler.” (Ömer)

“Sağlık Tedbirleri”; Sağlık tedbirleriyle ilgili olarak Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde, bazı illerde sağlık müdürlüklerinin müsabakalara sağlık personeli ve ambulans gönderdiği, müsabakalar sonlanana kadar beklettiği, bazı illerde Gençlik ve Spor Müdürlüğünün kendi bünyesinde olan sağlık personelinin müsabakada bulunduğu ortaya çıkarken, katılımcılar, bazı illerde ise tüm müsabakaların herhangi bir sağlık personeli olmadan gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Bu durumla ilgili olarak Sinem;

-“...bizlerde de suç var. Müsabakaya gidiyoruz sağlık personeli yok. Hakemler sağlık personelini görmeden maçı başlatmam diyor. Bizler de hakemi ikna ediyoruz. Aylarca hazırlanmışız güç bela oraya kadar gelmişiz. Ama bunlar geçerli sebepler değil. Diğer taraftan can söz konusu. Aslında bizlerde çözüm bulunana kadar oynatmamalıyız.”

- “Sağlık ekibi dediğimiz sadece bir kişi. O da elinde 1 tane soğutucu sprey bulunan biri. Önceden hakemler müsabakalara geldiğinde sağlık ekibi yoksa maçı yönetmiyordu. Ambulans gelir beklerdi. Şimdi dua ediyoruz ki ciddi bir durum olmasın.” (Hasan)

- “Eskiden müsabakalarda sağlık ekibi gelmeden müsabaka başlamazdı. Şimdi özellikle ilçedeki maçlarda sağlık ekibi gelmiyor. Personel eksikliği bahane edilerek sağlık ekibi göndermiyorlar.” (Aslı)

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri özellikle bazı ilçelerde yapılan müsabakalarda sağlık personelinin olmadığını, sağlık müdürlüğünün çeşitli sebeplerden ambulans ve sağlık ekibi göndermediğini, Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğünün de kendi eğitimli personelinin olmaması nedeniyle maç esnasında gerek hakemlerin gerekse Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin müdahale etmek durumunda kaldığını belirtmektedir. Bu durumla ilgili olarak Sinem;

- “...En son katıldığım müsabakada rakip takımın öğrencisi maçta benim oyuncuyla çarpıştı ve kötü bir şekilde yere düştü ve başı da yere değdi. Hepimiz sahaya koştuk. Ben çok korktum ne yapacağımı bilemedim. Çocuk bilincini kaybetmişti. Hemen bir arkadaş müdahale etti ve ambulansı aradık... Durum aslında düşündüğümüzden daha ciddi. Çocuğa bir şey olsaydı kim verebilirdi bunun hesabını.”

- “Ben bizim ilçede sağlık tedbirleriyle ilgili bir şey görmedim. Çocuk sakatlandığında bir öğretmen arkadaşımız kendi aracıyla hastaneye götürüyor...” (Ali)

“Güvenlik Önlemleri”; Çoğu katılımcı güvenlik önlemleri ile ilgili il ve ilçelerde oynanan müsabakalara güvenlik personelinin gelmediğini müsabakalarda gerekli tedbirlerin alınmamasından kaynaklı istenmeyen olaylarla karşılaştıklarını belirtmektedir.

- “Geçen sene oryantiring takımını müsabakaya götürmüştüm. Gittiğimde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri, öğrenciler ve yetkililer kavga etmek üzereydi. Bir anda kendimizi kavganın ortasında bulduk. Allahtan aklı başında öğretmen arkadaşlar vardı da olay büyümedi. Ama bir tane bile asker veya polis yoktu.” (Buğrahan)

- “Geçen yıl ilde final maçımız var. Rakip takım stada taraftar getirmiş. Maç boyunca yemediğimiz hakaret, küfür, tehdit kalmadı. Maçı kaybettik. Belki kazansaydık oradan zor çıkardı sporcularım. Final maçında bir tane güvenlik görevlisi, polis olmaz mı? Maç esnasında ben polisi aradım da geldiler.” (Harun)

Görüşme yaptığımız bazı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri aynı zamanda okul sporlarında koordinatörlük yapmış kişilerdi. Bu kişiler müsabakalardan önce emniyet müdürlüğüne yazı yazmamıza ve Gençlik ve Spor Müdürlüğünün yapmış olduğu protokole göre de gelmeleri gerektiğini belirtirken, nadiren polis ekibinin geldiğine şahit olduklarını ifade etmişlerdir.

- “Biz özellikle takım sporlarında müsabakalarda tedirgin oluyoruz. Çünkü olay çıkma ihtimali çok yüksek...” (Ömer)

- “... Emniyet güçlerinin olduğu müsabakalarda bile ciddi durumlarla karşı karşıya kalıyorken güvenlik güçlerinin olmadığı büyük problemlerin olmama ihtimali yok gibi.” (Kazım)

“Müsabaka hakemlerinin yeterliği”; Katılımcılar ilçelere gönderilen hakemlerin niteliğinin yanında takım sporlarında niceliksel olarak da problemlerin söz konusu olduğunu, bazı takım sporları branşlarında müsabakanın oynanması için o gün görevli ya da müsabakası olan takımın Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin hakemlik yapmak durumunda kaldığını belirtmektedir. Ömer; “...basketbol ve voleybol maçlarında o esnada maçı olmayan Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni yan hakem veya masa hakemi oluyor. Aksi halde maç oynanmayacak. Federasyon 1-2 hakem gönderiyor.” şeklinde ifade ederken, Rıza, “her zaman iyi hakemlerle karşılaşamayacağımızı ve hakemlerin de hata yapabileceğini biliyoruz. Ancak bazı şartların hakemleri hata yapmaya zorluyor. “Küçükler futbol müsabakalarında tek hakem maçı yönetiyor. Bazı zamanlar hakemler ilk maçlarını yönetmiş oluyor ve ofsayt kuralını da uygulamaya çalışıyorlar. Hata yapmaması çok zor...” şeklinde düşüncelerini ifade etmektedir. Hüseyin ise;

- Federasyonlar için müsabakalar önemsiz görülebilir ve yeni lisans alan hakemini tecrübe kazanması için gönderebilir. Ancak o müsabakaya çıkan takım için durum öyle olmuyor. En az 1 yılın emeği oluyor. Hakem elbette hata yapabilir. Ancak 16-17 yaşında yeni bir aday hakemin gelip maçı önemsememesi bizleri üzüyor...” ifadeleri ile hakemlerin bakış açısına vurgu yapmaktadır.

“Ödül töreni”; Katılımcılar, çocukların yıl boyunca bireysel ve takım olarak emek verdiğini, çaba sarf ettiğini, ancak verdikleri bu emeğin ve çabanın karşılığında Gençlik ve Spor Müdürlüklerinin birçok il ve özellikle ilçede herhangi bir ödül töreni düzenlemediğini, hatta kupa ve madalya gibi sembolik bir ödülün dahi verilmediğini belirtmişlerdir. Bu konuda katılımcıların ifadeleri şu şekildedir.

- Bizim ilçede katıldığımız müsabakalarda herhangi bir ödül almadığımız gibi ilde yaptığımız derecenin de ödülü bir sene sonra verilmekte. 1 yıl sonra öğrencilerin çoğu mezun olmuş oluyor. 1 yıl sonra gelen kupa madalyanın kıymeti harbiyesi olmuyor. (Ömer)

- Biz, ilçede müsabakalar bittikten sonra Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri olarak kendi çabamızla bir ödül töreni hazırlamaya çalışıyoruz. Ancak bunun içinde gerekli izinlerin

alınması, tören yapılacak ortamın hazırlanması, protokol ekibimin davet edilmesi, öğrencilerin getirilmesi, verilecek olan hediyelerin alınması gibi birçok işle uğraşmak zorunda kalıyoruz. (Rıza)

Katılımcıların bazıları, öğrencilere verilen bu ödüllerin onların motivasyonlarına önemli bir katkı sunduğunu, uzun bir antrenman temposunun ardından onlarca takımı geride bırakıp derece elde etmeleri neticesinde verilecek herhangi bir hediyein çocukları mutlu edeceğini ve hediyeye baktıkça kendileriyle gurur duyacaklarını belirtmektedir. Mehmet'in "Geçen sene ilçe müsabakalarında dereceye giren çocuklara madalya vermediler. Biz de okul olarak kendi madalyamızı yaptık. Çocuklara bir sabah töreninde verdik. Öğrencimin annesi hocam bizim çocuk bir hafta dışarıda madalya boynunda gezdi diyor." cümleleri bu yargıyı destekler niteliktedir. Benzer bir şekilde Murat "Ben sınıf içerisinde turnuva yaptığım zaman bile ara sıra öğrencilere bir madalya bir ödül veririm..." ifadeleriyle herhangi bir ödülün öğrenci nezdinde anlamı ve öneminin farklı olduğunu vurgulamaktadır.

B- Organizasyona Katılmanın Bedelleri

Katılımcılarla yapılan görüşmeler neticesinde ortaya çıkan bulgular; "Ulaşım sorunu", "Yolluk ve harcırah ödemeleri", "Konaklama-yemek problemi", ve "tükenmişlik sendromu" olmak üzere 4 kategoride toplanmıştır.

"**Ulaşım sorunu**"; Yapılan görüşmelerde katılımcılar, bazı ilçe okullarının ulaşım problemi nedeniyle öğrencileri ilde yapılan müsabakalara götüremediğini veya sadece tekrar tekrar gitmek durumunda kalmayacakları branşları tercih edip bu müsabakalara katıldıklarını belirtmektedir. Katılımcılar; grup, yarı final ve Türkiye finallerinden itibaren Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün belli bir yolluk ve harcırah desteği sunduğunu, ancak İlçeden İl'e giderken ulaşım ile ilgili herhangi bir yerden bir destek alamadıklarını ifade etmektedir. Bununla ilgili olarak Hakan; "...Bizim ilçede bazı branşlarda müsabakalar oynanmıyor. Eğer sen o müsabakaya katılmak istiyorsan doğrudan İl'e gitmen gerekiyor. Sadece bir branştan en az 4-5 defa İl'e gidip gelinebiliyor. Okul bütçesini düşündüğümüzde 100 km yolu 4-5 defa gidip gelmek imkânsız." ifadeleriyle ulaşım probleminin okul sporlarına katılmalarında önemli bir engel olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde Mehmet'in görüşleri de şöyledir;

"İlçe'de müsabakalar yapılmadığı için ilk turdan itibaren İl'deki müsabakalara katılım sağlıyoruz. Farklı 3-4 branştan katıldığımızda en az 15-20 defa İl'e gidip geliyoruz. Her gidip gelmemiz 300-400 liralık masrafa sebep oluyor. Her seferinde bir sponsor bulmaya

çalışıyoruz. Okul idaresinden, öğretmen arkadaşlardan, veliden, belediyeden vs. destek istiyoruz. Ama yine de çok gidemediğimiz maç oluyor.”

Katılımcılar, il ve ilçelerde düzenlenen müsabakalarda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerini en çok zorlayan konuların başında ulaşım probleminin olduğunu belirtmektedir. Katılımcılara göre Gençlik ve Spor Bakanlığının yapacağı bir düzenleme ile okul sporlarına öğrenci katılımında artışın olacağını ifade etmektedirler. Can'ın bu konu hakkındaki düşüncesi şöyledir;

- *“Bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin ilçe köyünden gidip ildeki müsabakalara katılması çok zor. Görüyoruz. Özellikle köy okullarında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin girişimleriyle ve kendi cebinden harcıyarak öğrencileri müsabakalara götürüyor. Bu öğretmen bunu kaç defa yapabilir...”*

“Yolluk ve Harcırah Ödemeleri”; Katılımcıların ön plana çıkardığı diğer bir konu ise yolluk ve harcırah ödemeleridir. Katılımcılar, takımları ilde derece yaptıktan sonra işlerinin daha da zorlaştığını grup, yarı final ve Türkiye finallerine giderken çok zorlandıklarını yol, konaklama ve yemek için Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün verdiği öğrenci başı harcırahlarının çok cüzi olduğunu, dahası ücretlerin de aylar sonra alınabildiğini belirtmektedir. Hatta bazı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri bütçe bulamadıklarından müsabakalara gidemediklerini belirtmektedir. Bu konuda Buğrahan'ın *“...Ben bulunduğum ilde her sene 1-2 branşta bölge şampiyonasına katılmaya hak kazanıyorum. Kurumlarla irtibata geçiyorum, iş adamı bulmaya çalışıyorum, sponsor bulmaya çalışıyorum. Başarabilirsem öğrencileri alıp gidiyoruz. Ancak bulamazsam da maalesef katılmıyorum, napayım.”* görüşü dikkat çekicidir.

Öğretmenler zaten başka bir İl'e gitmek durumunda kaldıklarından öğrencilerin ağır sorumlulukları ailelerin endişeleri okulun beklentileri gibi baskı oluşturacak unsurların da eklenmesiyle takımları götürmekten vazgeçtiklerini belirtmektedirler.

- *“Verilen harcırahlar yetersiz...”* (Harun)

- *“... müsabakalara gidebilmek için kredi çeken Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni var. Bu haber medyaya düşmüştü. Başka bir şey söylemeye gerek var mı?”* (Ömer)

- *“...Açık konuşmak gerekirse benim mesleğimdeki 17. Yılım. Muhakkak en az bir branştan grup ya da yarı finallere katılıyordum. Ancak artık dilenmekten sıkıldım. Okulda dersimi işlerim. İmkan varsa çocukları ildeki müsabakaya götürürüm yoksa da biraz da onlar düşünsün...”* (gülerek! kim düşünecekse) (Mustafa)

“Konaklama-yemek problemi”; Katılımcıların ifadelerine göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin sıkıntı yaşadığı konulardan biri de konaklama ve yemek problemidir. Katılımcılar, İlden grup, yarı final ve Türkiye finallerine gittiklerinde Gençlik ve Spor Müdürlüğünün kalacak yer temin etmediğini, her giden takımın kalacağı yeri kendi ayarladığını, maddi durumu iyi olan okullar iyi şartlarda konaklayabilirken, diğer okulların ise iyi olmayan şartlarda konakladığını belirtmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin bu konudaki görüşleri şöyledir:

- “...Çocuk, Gençlik ve Spor Müdürlüğü bünyesi altında iyi şartlarda konaklamalı. Biz gittiğimizde pansiyonda kalıyoruz...” (Hakan)

- “...Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün verdiği paraya göre konaklıyor olsak çadırda uyumamız lazım. Başımızı sokacak bir yer bulduk mu seviniyoruz.” (Harun)

- “Aile 13-14 yaşındaki çocuğunu belki ilk defa il dışına gönderiyor ve çocuğundan ayrı kalıyor. Bence Gençlik ve Spor Müdürlüğü öğrencilere günlük harcırak vereceğine kendi ayarladığı tesislerde, güvenlik önlemlerinin olduğu, düzenli denetimlerin olduğu, hijyenik koşullarda hazırlanmış yemekler sunmalı.” (Buğrahan)

2020'nin şubat ayında Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında yapılan protokol gereğince artık bu yıldan itibaren Kredi ve Yurtlar Kurumunda boş yer olması durumunda sporcu ve antrenörler yurtlarda kalabileceklerdir. Katılımcılar bu durumla ilgili olarak şunları söylemektedir.

- “Müsabaka yapılan İl'e yüzlerce sporcu gitmekte zaten. Yurtlar doluyken nasıl ayarlayacaklar...” (Kazım)

- “Çok güzel. Böyle bir sorunun fark edilmiş olması gerçekten sevindirici. Ancak o kadar sporcuyu sığdıracaklar mı?” (Mehmet)

“Tükenmişlik sendromu”; Katılımcıların görüş ve ifadelerinden yola çıkarak Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin mahalli müsabakalardan Türkiye finallerine giden yolda başarı elde ettikçe daha büyük riskler aldığı, daha fazla bedel ödediği, bu yolda maddi ve manevi kayıplarla karşı karşıya kalabildikleri ve bu yaşadıklarının neticesinde de bir nevi tükenmişlik sendromu yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu konuyla ilgili Mehmet'in görüşleri şöyledir; “Her sene aylarca müsabakalara hazırlanıyoruz. Ailemizden, kendimizden feragat ediyoruz. Benden götürüsü getirisinden çok oluyor.” Mustafa ise “... ne aile memnun kalıyor ne okul idaresi istiyor, bin bir uğraşla hazırlanıyoruz, malzemesiydi, servisiydi derken her sene bu sene son diyorum...”

Katılımcılar her yıl yoğun ve stresli bir dönem geçirdiklerini müsabakalar haricinde yaşananların kendilerini daha çok yıprattığını belirtmektedir.

- *Her yıl müsabakaya gider, gelirim... Okul idaresinin; noldu Kazım hocam? Bu sene de mi birincilik yok? demesi beni inanılmaz derecede rahatsız ediyor...(Kazım)*

- *"... Tek tek velileri arıyoruz. İkna edip öğrencileri takımlara alıyoruz. İdare ile uğraşım zorla kurs açtırıyoruz. Diğer öğretmenlerle bile tartışıyoruz. Tek amacımız öğrencilere spor yaptırmak."* (Mehmet)

TARTIŞMA ve SONUÇ

Mevcut araştırma bulgularına göre Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin okul sporları organizasyonlarında yaşadıkları temel sorunların; "kura çekimi ve fikstür planlaması", "müsabaka ortamlarının uygunluğu", "sağlık tedbirleri", "güvenlik önlemleri", "müsabaka hakemlerinin yeterliği" ve "ödül töreni" olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin "ulaşım", "yolluk ve harcırah ödemeleri", "konaklama-yemek problemi" ile "yaşadıkları tükenmişlik sendromunu" organizasyonlara katılımın bir bedeli olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin okul sporları organizasyonlarında karşılaştıkları mevcut sorunların Çolakoğlu ve Karaküçük (2006) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir. Fakat burada asıl üzerinde durulması gereken sorun, okul spor organizasyonlarıyla ilgili yıllar önce yaşanan veya karşılaşılan sorunların (maddi sıkıntılar, malzeme sorunu, tesis sorunu, idari sorunlar, velilerden kaynaklanan sorunlar, öğrencilerin ilgisizliği ve organizasyonlardaki hakem eksikliği vb.) günümüzdeki sorunlara çok yakın hatta aynı sorunlar olmasıdır. Aradan geçen on dört yılda hem spor hem de spor dışındaki tüm alanlardaki büyük ve hızlı değişime ve gelişime rağmen hala aynı sorunların dile getiriliyor olması okul sporları organizasyonlarının planlanması ve yönetiminin temel birtakım sorunlar taşıdığını da açıkça göstermektedir. Mevcut araştırma bulguları Aydemir (2014) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgularıyla da örtüşmektedir. Katılımcılar, okul sporlarındaki müsabaka yoğunluğunun bu organizasyonlara katılımı olumsuz olarak etkilediğini, müsabaka takviminin kısa bir süreç sıkışmasından dolayı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni öğretmenlerinin sporcu velileri ile sıkıntı yaşadıklarını belirtmişler, ayrıca tesis ve takvim konusunda planlama eksikliklerine vurgu yapmışlardır.

Mevcut araştırmaya katılan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar detaylı olarak incelendiğinde bu sorunların bir bölümünün organizasyon sırasında

yaşandığını, bir bölümünün ise daha organizasyon başlamadan, organizasyona katılım sürecinde ortaya çıktığı görülmektedir. Organizasyon sırasında karşılaşılan ve organizasyonun işleyişini bozan ve kaliteyi düşüren sorunların daha etkin bir spor organizasyonu yönetimiyle çözülebilecek sorunlar olduğu söylenebilir. Fakat diğer yandan bir okul takımının henüz organizasyona katılmadan önce yaşadığı “ulaşım”, “konaklama”, “yemek”, “harcırah” ve özellikle de “tükenmişlik sendromu” gibi hassas bir soruna bu konudaki tüm paydaşların daha fazla ilgi göstermesi gerektiği de açıktır. 2016 yılında Türkiye Okul Sporları Federasyonu tarafından İstanbul’da gerçekleştirilen “Okul Sporları Çalıştayında” da mevcut araştırma bulgularıyla ortaya konulan sorunlara benzer sorunların öne çıkarıldığı ve bu sorunlar için çözüm önerilerinin getirildiği görülmektedir. Türkiye’de okul sporları için çok önemli ve kapsamlı bir çalışma olarak nitelendirilebilecek ve ana teması “Sporda Başarının Sırrı Okul Sporları” olarak belirlenen çalıştayın problem başlıkları incelendiğinde mevcut araştırmada ortaya konulan temel sorunların o tarihte de güncelliğini koruduğu söylenebilir. Acar (2015) da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin okul sporları organizasyonlarında Milli Eğitim Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü, İl Spor Temsilcilikleri, okul aile birliği, okul idarecileri, öğrenci velileri, okulun diğer öğretmenleri, özel kurum ve kuruluşlardan yeterince destek görmedikleri belirtmiş; Aydemir (2014) de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürürlükten kaldırılan spor kulüpleri yönetmeliğinin okul sporları faaliyetlerine katılan okulların ekonomik anlamda sıkıntı çekmelerine neden olduğuna dikkat çekmiştir. Hemen hemen tüm okulların karşılaştığı ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin “organizasyona katılmanın bedeli” olarak nitelendirdiği bu sürecin okul sporları organizasyonuna katılımı daha baştan engellemesi ya da motivasyondan uzak bir katılıma sebep olması dolayısıyla daha iyi yönetilmesi gerektiği ifade edilebilir. Süreç içerisinde okul spor organizasyonlarında karşılaşılan sorunların zamanla Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin okul sporlarına katılım motivasyonlarını düşüreceği söylenebilir. Benzer şekilde Pehlivan (1998) ders dışı okul spor etkinliklerine katılımı engelleyen etmenlerin başında öğretmenlerin isteksizliğinin geldiğini, öğretmenlerin ödüllendirilmeleri durumunda, bu etkinlikleri daha kapsamlı bir biçimde ve özveriyle sürdürebilecekleri güç, inanç ve istekte olduklarını belirtmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından belirtilen bu sorunların çözülebilmesi veya asgari düzeye indirilmesi okul yönetimlerinin bütçeleri planlanırken bir faaliyet yılındaki okul spor organizasyonlarına katılabilecek düzeye getirilmesi sağlanarak mümkün olabilir. Buna ek olarak organizasyonda görevli öğretmen ve öğrencilere verilecek resmi harcırah da günümüz şartlarında güvenli ve sağlıklı bir ulaşım, konaklama ve yemek hizmeti almaya

elverişli hala getirilebilir. Belki de hayatlarında ilk defa otobüs veya uçakla seyahat edecek, ilk defa otelde konaklayacak ve ilk defa bir kafe veya restaurantta bir toplulukla yemek yiyecek bir çocuğun tüm bu deneyimlerinin en azından ortalama veya ortalamanın üzerindeki bir kalite düzeyinde olması sağlanmalıdır. Bu yaş grubundaki bir çocuğun yaşadığı olumlu veya olumsuz deneyimin yıllar sonra bile onda unutamayacağı bir etki yaratacağı, belki de onun hayatını değiştirecek bir karar almasına dönüşeceği unutulmamalıdır. Bu sebeple özellikle “okul sporları organizasyonlarının düzenlenen bir etkinlikten daha fazlası” olduğu gerçeği ile hareket edilmeli ve çocukların ve gençlerin hayallerine olumlu dokunuşlar yapılmalıdır.

Öğrenci sporcular gibi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri de okul spor organizasyonlarının temel paydaşlarından ve baş aktörlerinden biridir. Öğretmenlik mesleğiyle ilgili alanyazın, öğretmenliğin bilgi, yetenek, tecrübe dışında duyuşsal davranış gerektiren bir meslek olduğunu (Pehlivan, 2010), nitelikli öğrenciler yetiştirmede bilgi kadar, öğretmenin mesleğe yönelik tutumu ile mesleğe verdiği değer de gerekli olduğunu belirtmektedir (Kılınçer ve Afacan, 2019; Temel, Mirzeoğlu ve Mirzeoğlu, 2013). Araştırmalar, öğretmenliğin bir kariyer olarak seçilmesine “çocuklarla çalışma arzusu”, içsel değer, “geleceği şekillendirmek veya öğrencileri etkilemek”, “toplumsal katkı” ve “algılanan öğretim yeteneği” gibi motivasyonların etki ettiğini ortaya koymaktadır (König ve Rothland, 2012; Watt ve Richardson, 2012). Öğretmenlik mesleği ile ilgili genel tutum, davranış, motivasyon ve inanç bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni için de geçerlidir. Fakat bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin diğer branş öğretmenlerinden farklı olarak görev tanımında açıkça belirtilen ve yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve sorumlulukları dışında zaman zaman yazılı olmayan veya kendiliğinden gelişen birtakım görev veya misyonları da olabilmektedir. Söz konusu özel durum, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin, öğrencilerin, velilerin, diğer öğretmenlerin ve okul yönetimlerinin gözünde daha farklı bir yerde konumlandırılmasına yol açmaktadır. Bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenini, sahada antrenör, maçı yöneten hakem, kafileye başkanlık eden yönetici, sahada öğrencilerine ilk yardımı uygulayan sağlık görevlisi, kimi zaman kendi olanaklarıyla öğrencilerini müsabakaya hazırlamaya ve yetiştirmeye çalışan ulaşım ya da malzeme sorumlusu, kimi zaman da sahadaki gerginliği ve şiddeti önlemeye çalışan bir güvenlik veya bir denge unsuru olarak görmek mümkündür. Tüm bu farklı rolleri nedeniyle bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni öğretmenini “bir öğretmenden daha fazlası” olarak nitelendirmek çok da yanlış olmayacaktır. Kurumsal yapılanmasını tamamlamış veya ekonomik olarak güçlü özel eğitim kurumları

dışındaki birçok devlet okulunda bu tür ilave rollere sahip Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerini görmek mümkündür. Diğer yandan, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin kendilerine biçilmiş söz konusu ilave rolden genel olarak çok fazla şikâyetçi olmadıkları, hatta bu rolleri kabullendikleri ve mesleklerini özveriyle sürdürdükleri de gözlemlenmektedir. Fakat söz konusu kabullenme, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin içinde katılımcı ve yarışmacı olarak yer aldığı okul spor organizasyonlarının kalitesinin düşük ya da vasat olması gerektiği anlamına da gelmemelidir. Hem antrenör sıfatıyla Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin hem de yarışmacı sıfatıyla öğrencilerin sağlıklı, güvenli ve kaliteli bir spor organizasyonunda yeteneklerini sergileme istekleri en doğal haklarıdır.

Geçmiş yıllara göre tesis ve malzeme bakımından sadece ilgili bakanlığın değil aynı zamanda yerel yönetimler ve kar amacı güden veya gütmeyen kuruluşların da desteklediği spor alanının okul sporları gibi büyük ve değerli bir potansiyeli daha iyi değerlendirmesi gerekmektedir. Çocuk ve genç sporculara olan yatırımın kaliteli ve sorunsuz spor organizasyonları ile desteklenmesi hem bu sporcuların daha o yaşlarında sporu bir yaşam tarzı olarak görmesini hem de kendilerine ulusal ve uluslararası düzeyde bir kariyer belirlemelerini sağlayabilecektir. Araştırmalar, okul yıllarında yaşanan sınavlara hazırlık, maddi kazanç sağlayamama, devamsızlık ve başarısızlık, ilgi ve istekte azalma, sakatlık ve hastalık gibi sebeplerle öğrencilerin çok büyük bir oranda spordan uzaklaştıklarını ve sporu bırakma kararı aldıklarını göstermektedir (Pehlivan, 2013). Bu nedenle, üzerinde yıllardır yoğun tartışmaların sürdüğü bir konu olan “eğitimin ve sporun aynı anda sürdürülüp sürdürülemeyeceği” konusunun belki de ilk pilot çalışmalarının yapılacağı bu yıllar öğrenciler açısından olumsuzla evrilmeden önce gerekli önlemler alınmalıdır.

Spor organizasyonlarının içindeki temel sorunlar çözüldüğünde veya asgari seviyeye indirildiğinde, bu durum organizasyona katılan sporcuların ve takımların performanslarına yansıtacak, okullar arasındaki rekabet seviyesi de artıracaktır. Okul sporları ortamının kalitesi ne kadar artırılırsa genel olarak spora ve spor organizasyonlarına olan olumlu tutumun da kendini orta ve uzun vadede göstereceği söylenebilir. Ülkemizde üst yaş kategorilerine ve profesyonel düzeydeki sporculara ve spor branşlarına olan her türlü yatırım ve destek belirli bir program dahilinde okul sporlarına ve alt yaş kategorisindeki öğrenci sporculara da yönlendirilip temelden bir spor ve sporcu altyapısı oluşturulabilir. Spor yönetenlerin, çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemlerini yaşayan ve her biri gelecekte herhangi bir branşta üst düzey sporcu adayları olan öğrencilere içinde bulunmaktan mutluluk ve heyecan duyacakları spor ortamları sağlamak gibi bir sorumluluklarının olduğu ifade edilebilir.

Bunlara ek olarak, Türkiye Okul Sporları Federasyonunun hem ulusal hem de uluslararası okul sporları organizasyonlarından tek sorumlu federasyon olarak görevlerini yürütmesinin spor organizasyonların yönetimi açısından daha avantajlı olabileceği ifade edilebilir. Bu düşünce 2016 yılındaki Okul Sporları Çalıştay raporlarına da yansımaktadır (TOSF Çalıştay, 2016). Okul Sporları Federasyonunun, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu örneğinde olduğu gibi temel paydaşı olan okullar, Gençlik ve Spor Müdürlükleri ve Milli Eğitim Müdürlükleri ile kuracağı güçlü iletişim ve sağlanacak eşgüdümün spor organizasyonlarının daha başarılı yürütülmesine yardımcı olabileceği söylenebilir. Bu maksatla okul spor organizasyonlarının daha etkili bir biçimde yürütülebilmesi için Gençlik ve Spor Müdürlükleri içerisindeki okul sporları biriminin mevcut yapısındaki sorunların konunun taraflarıyla bir araya gelerek acilen tespit edilmesi ve bu birimin yetkilerinin artırılarak güçlendirilmesi sağlanabilir. Ayrıca, her ilde, ilgili branş federasyonunun il temsilciliğinde olduğu gibi okul sporlarında da her okul sporu branşına özel bir Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni görevlendirilebilir. Bunun dışında, daha etkili bir organizasyon yapısı için okul spor faaliyetlerinin yerelde, sadece belirli dönemlerde değil yıl içerisinde geniş bir takvime yayılarak düzenlenmesi sağlanabilir. Böylelikle öğrenci sporcuların sadece belli bir dönem değil yıl boyu fiziksel aktiviteye katılması teşvik edilebilir.

Mevcut araştırmada olduğu gibi spor organizasyonları yoluyla bir spor hizmeti alan ve aynı zamanda bu hizmeti olumlu ya da olumsuz etkileyen katılımcıların aldıkları hizmetler hakkında değerlendirmeler yaptıkları araştırmalar sayesinde bir spor organizasyonunun zayıf ve güçlü yönlerini belirlemek, organizasyona yönelik oluşabilecek olası tehditleri ve elde edilecek fırsatları iyi değerlendirmek ve bu doğrultuda bir strateji belirlemek artık bir zorunluluktur. Bu stratejin belirlenmesi ve değerlendirme için düzenli aralıklarla tüm paydaşların katıldığı bir eşgüdüm toplantısı son derece yararlı olacaktır. Organizasyon yılının başında yapılacak böyle bir eşgüdüm toplantısı ile geçen dönemi değerlendirme ve önümüzdeki dönem için bilgilendirme yapılma şansı elde edilebilir. Bu konuda ileride yapılacak araştırmalarda geliştirilecek veya Türkçe 'ye uyarlanacak bir "spor organizasyonları kalite ölçeğinin" kullanılması alandaki sorunların ortaya çıkarılmasında daha da faydalı olabilecektir. Ayrıca hem nicel hem de nitel araştırma yönteminin birlikte kullanılacağı bir araştırmayla spor organizasyonlarının değerlendirilmesinin yapılması da değerli olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar (2015). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Okul Spor Faaliyetlerinin Organizasyonu ve Katılım Sorunları ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Isparta.
- Aracı H. (2004). Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Aslan M. (2020). Sporda Organizasyon. Özden, G. & Dindar, M. (Ed). Sporun Kavramsal Temelleri-3 (Multidisipliner Bakış). İstanbul. Efe Akademi Yayınları.
- Aydemir İ. (2014). Spor Genel Müdürlüğünün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi Bolu örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Azungah T. (2018). Qualitative research: deductive and inductive approaches to data analysis. Qualitative Research Journal. 18(4) 383-400.
- Balcı V. (1999). Spor Etkinliklerinin Planlanması ve Yönetimi. Sporsal Kuram Dizisi. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Baysal Ş. (2019). Okul Sporlarına Katılan Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Katılım Güdüsü ve Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Gaziantep ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biernacki P, Waldorf D. (1981). Snowball sampling: Problems and techniques of chain referral sampling. Sociological methods & research. 10(2), 141-163.
- Cankalp M. (2005). Sporda yönetim ve organizasyon. Nobel Yayın Dağıtım.
- Chang YK, Labban JD, Gapin JI, Etnier JL. (2012). The effects of acute exercise on cognitive performance: a meta-analysis. Brain research. 1453, 87-101.
- Creswell JW. (2016). Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni, (3. bs.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çolakoğlu T, Karaküçük, S. (2006). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Okullarda Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11(3), 35-48.
- Ersoy F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), Eğitimde nitel araştırma desenleri (ss.82-134), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Goodman LA. (1961). Snowball sampling. The annals of mathematical statistics, 32(1), 148-170.
- Gray DE. (2004). Doing research in the real world. Thousand Oaks, CA: Sage.

- Horrigan-Kelly M, Millar M, Dowling M. (2016). Understanding the key tenets of Heidegger's philosophy for interpretive phenomenological research. *International Journal of Qualitative Methods*, 15(1), 1-8. 1609406916680634.
- İlhan EL, Gencer E, Ulucan H. (2011). Okul Sporlarına Katılan ve Katılmayan İlköğretim Öğrencilerinin Ruhsal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(12), 265-276.
- Jamshed S. (2014). Qualitative research method-interviewing and observation. *Journal of basic and clinical pharmacy*, 5(4), 87.
- Kılınçer Ö, Afacan Ş. (2019). Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 20(2), 563-594.
- Kotan Ç, Hergüner G, Yaman Ç. (2009). İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi (Sakarya İl Örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 49-58.
- König J, Rothland M. (2012). Motivations For Choosing Teaching As A Career: Effects On General Pedagogical Knowledge During Initial Teacher Education. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 40(3), 289-315.
- Lopez KA, Willis DG. (2004). Descriptive versus interpretive phenomenology: Their contributions to nursing knowledge. *Qualitative health research*, 14(5), 726-735.
- Opdenakker R. (2006). Advantages and disadvantages of four interview techniques in qualitative research. In *Forum qualitative sozialforschung/forum: Qualitative social research* 7(4), 1-11.
- Öcal K, Koçak MS. (2010). Okul Sporlarının Orta Öğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Davranış Gelişimine Etkisi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 7, 86-94.
- Özçakır S. (2018). Geçmişten Günümüze Amerikan Okul Sporları Sisteminin İncelenmesi. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 13-23.
- Özden M, Saban A. (2017). Nitel Araştırmalarda Paradigma ve Teorik Temeller. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (ss.82-134), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özer U, Çolakoğlu T. (2017). Çağdaş Spor Bilincinin Oluşmasına İlişkin Spor Yöneticilerinin Görüşleri. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 1-11.
- Öztürkalan V, Gündüz N, Kayışoğlu NB. (2013). Gençlik Spor Genel Müdürlüğü İle Milli Eğitim Bakanlığı Arasındaki Gençlik, Beden Eğitimi, Spor Hizmet Ve Faaliyetleriyle İlgili İşbirliği Protokolünün Okul Sporları Açısından İncelenmesi (Ankara İli Örneği) *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1) 47-53.

- Patton MQ. (2002). *Qualitative Research And Evaluation Methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pehlivan Z. (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Benlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 126-141.
- Pehlivan Z. (1998). Ders Dışı Okul Spor Etkinlikleri ve Yeniden Örgütlenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 9(3), 11-31.
- Pehlivan Z. (2013). Okullararası Spor Yarışmalarına Katılanların Spor Bırakma ve Devam Etme Nedenleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 209-225.
- Pehlivan Z, Konukman F. (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri Ve Önemi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53.
- Sağın AE, Karabulut Ö. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Ortaokul Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin İncelenmesi (Bağcılar İlçesi Örneği). *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 2(2), 27-34.
- Sağın AE, Akbuğa T. (2019). Lisanslı Spor Yapan Öğrencilerle Yapmayan Öğrencilerin Bazı Değişkenler Açısından Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Düzeyleri. *Journal of Global Sport and Education Research*, 2(1), 35-44.
- Serbest Ö. (2019). Okul Takımlarında Görev Alan Lise Öğrencilerinin Okul Aidiyet Duygularının İncelenmesi. Doktora Tezi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon Üniversitesi.
- Shenton AK. (2004). Strategies For Ensuring Trustworthiness In Qualitative Research Projects. *Education for information*, 22(2), 63-75.
- Şenduran F. (2008). Sporcu Olan ve Sporcu Olmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Uyum Becerileri. 10. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri. (10-12 Kasım, Bolu, ss. 189-191).
- Şimşek H, Yıldırım A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı 2020 Bütçe Sunuşu. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/18094404_2020_BUTCE_SUNUYU_17.12.2019.pdf, adresinden alınmıştır.
- Temel C., Mirzeoğlu N, Mirzeoğlu AD. (2013). An investigation of physical education teachers' work alienation level according to some variables. *International Journal of Academic Research*, 5(4), 502-508.

- Temel C, Akyol E. (2016). From sports facilities to sports organizations: The role of metropolitan municipalities Spor tesislerinden spor organizasyonlarına: Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin rolü. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3711-3719.
- Thomas DR. (2003). A General Inductive Approach For Qualitative Data Analysis. 1-11.
- Tomporowski PD, Davis CL, Miller PH, Naglieri JA. (2008). Exercise and Children’s Intelligence, Cognition, and Academic Achievement. *Educational psychology review*, 20(2), 111.
- Turan S. (2020). Okul Sporlarına Katılan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Durumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 8-19.
- Türkiye Okul Sporları Federasyonu Resmi İnternet Sayfası (2016). Okul Sporları Çalıştayı, 24-26 ekim 2016, İstanbul. <http://tosf.gov.tr/multimedia/Dokumanlar/Calistay-Raport-2016-istanbul.pdf>, adresinden alınmıştır.
- Watt HM, Richardson PW. (2012). An Introduction To Teaching Motivations In Different Countries: Comparisons Using the FIT-Choice Scale. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 40(3), 185-197. doi:10.1080/1359866X.2012.700049
- Yanık M. (2018). Ortaöğretimde yapılan okul sporlarının öğrencilerin okula bağlılık düzeyine etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(1), 73-78. Doi: 10.1501/Sporm_0000000344
- Yıldırım A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112) 7-17.